

33. Яким хочуть бачити «Молоде Життя»? // Молоде Життя. — 1950. — Ч. 5/6(96/97).
34. Янів В. До великої мети / Володимир Янів // Молоде Життя. — 1948. — Ч. 1.
35. Янів В. Чи ти розумієш цю Велику Дату? / Володимир Янів // Молоде Життя. — 1950. — Ч. 1.

Зоряна Наконечна

**ЧАСОПИСИ ВИДАВНИЧОГО КОНЦЕРНУ
«УКРАЇНСЬКА ПРЕСА» В РЕЦЕПЦІЇ
ЛЬВІВСЬКОЇ МІЖВОЄННОЇ ПЕРІОДИКИ**

Досліджено сприйняття часописів, видаваних у прогресивному видавничому концерні «Українська Преса», який започаткував нову сторінку в історії української журналістики, львівськими пресовидавцями міжвоєнного періоду. Визначено коло часописів, в яких найчастіше акцентовано діяльність концерну. Проаналізовано причини переважно критичної реценції часописів «Української Преси» представниками тогочасної української журналістики.

Ключові слова: *видавничий концерн «Українська Преса», І. Тиктор, газета, журнал, реценція, українська журналістика.*

Исследовано восприятие журналов, издаваемых в прогрессивном издательском концерне «Українська Преса», который начал новую страницу в истории украинской журналистики, львовскими издателями прессы межвоенного периода. Определен круг журналов, в которых наиболее часто акцентировано деятельность концерна. Проанализированы причины преимущественно критической реценции журналов «Української Преси» представителями тогдашней украинской журналистики.

Ключевые слова: *издательский концерн «Українська Преса», І. Тиктор, газета, журнал, реценция, украинская журналистика.*

The reception of periodicals published in the progressive the publishing concern «Ukrayinska Presa» («The Ukrainian Press»), which started a new page in a history of the Ukrainian journalism, by the Lviv press publishers of the interwar period has been studied. A circle of periodicals, where the activity of the concern has been mast frequently accentuated, has been determined. The reasons of mainly critical reception of the newspapers and magazines of «Ukrayinska Presa» by the representatives of the then Ukrainian journalism have been analyzed.

Key words: publishing concern «Ukrayinska Presa», I. Tyktor, periodical, reception, Ukrainian journalism.

Діяльність видавничого концерну «Українська Преса», який почав функціонувати у Львові 1924 р. за ініціативою талановитого підприємця, менеджера, маркетолога і водночас українського патріота Івана Тиктора, доволі швидко здобула розголос серед української громадськості міжвоєнного періоду. Передовий досвід європейських видавничих структур, який перейняв І. Тиктор і активно застосовував на практиці, видаючи часописи «Новий Час» (1923—1939), «Народня Справа» (1928—1939), «Дзвіночок» (1931—1939), «Наш Прапор» (1932—1939), «Комар» (1933—1939), «Наш Лемко» (1934—1939), «Українська Ілюстрація» (1934), а також численну книжкову продукцію, ставав об'єктом критики або ж захоплення не лише професійних видавців і редакторів, а й громадсько-політичних діячів.

Оскільки українське суспільство у 1920—1930-х рр. ще не було готове до комерційного підходу у пресо- та книговидаванні, який І. Тиктор запровадив на галицьких теренах з метою не лише отримання прибутків, а й незалеження своїх друків від будь-яких політичних та громадських структур (більшість тогочасних часописів фінансували певні організації, що впливало на їхнє змістове наповнення), зі сторінок галицької преси найчастіше лунала критика.

Категоричним несприйняттям пресовидавничих досягнень концерну І. Тиктора вирізняється газета «Діло». На її сторінках віднайдено найбільше критичних матеріалів (понад 30 публікацій), спрямованих проти «Нового Часу», «Нашого Прапора» та інших пресодруків І. Тиктора. Основна теза усіх цих закидів полягала у тому, що особа, яка жодним чином не проявила себе в українському громадсько-політичному житті, здатна лише поширювати серед своїх читачів ідейний хаос, а її інтереси обмежуються суто отриманням прибутків.

Автором подібних звинувачень на сторінках «Діла» часто виступав В. Целевич, який у доволі агресивній формі, хоча й дещо завуальованій, висловлював свої думки з цього приводу. Це — статті «Гряде демагогія, клевета й анархія» [16], «Ті, що вносять хаос в українське життя» [17], «Треба протиділати» [18]. Позицію В. Целевича щодо концерну «Українська Преса» чітко ілюструє

така теза: «Черговою причиною, яка дезорієнтує молодь і підкопує в її очах авторитет національного проводу, є хаос, який поширює в громадянстві частина української національної преси. Маємо на думці пресу, яка називає себе незалежною національною пресою, а якої власником є п. Тиктор, а зокрема його органи “Наш Прапор”, “Новий Час” і “Комар”. Вже від довшого часу ця преса вживає всіх засобів, щоби поширитися і для тої цілі послуговується дуже часто нездоровою політичною сензацією. В житті кожного недержавного народу преса є дуже важною духовою зброєю в боротьбі за національне і соціяльне визволення. Зате дуже небезпечно, коли ця зброя, незалежна ні від політичних, ні від громадянських кол, а залежна тільки і виключно від одної людини, а в додатку ще від такої людини, яка пресові видавництва вважає тільки торговельним товариством, обрахованим на зиск» [17].

Частково погоджуємося з В. Целевичем, який вважав часописи концерну «жовтою пресою». «Сензаційні» матеріали, не завжди достеменно перевірені, часто публікувалися у «Новому Часі», «Нашому Прапорі» з метою залучення нових читачів. Цю тему детально опрацьовано С. Блавацьким у статті «Таблоїди в українській пресі Галичини 1920—1930-х рр.: кількісний контент-аналіз» [2]. «Перманентна акцентуація на висвітленні резонансних самогубств та сенсацій, криміногенної ситуації на сторінках видань була як відображенням складних економічних реалій міжвоєнного періоду, так і виявом таблоїдизації видань», — стверджує згаданий науковець. Зауважимо, що цей блок є єдиним свідченням використання «сензацій» газетами концерну, оскільки всі інші матеріали не переходять межі журналістської етики — вони часто документально підтверджені, та й основною метою мають не шокувати читача, а сприяти його національній просвіті, залучити до громадсько-політичного життя.

Відзначимо, що звинувачення В. Целевича, за поодинокими винятками (як-от: «“Новий Час” і “Наш Прапор” не знайшли ні слова осуду для тих, які камінням і криком допустилися профанації свята (йдеться про злочинні дії окремих осіб під час відкриття пам’ятника І. Франкові. — *З. Н.*)), не були обґрунтовані або підтверджені фактами, базувалися на загальних фразах, тобто видавці «Діла» розраховували суто на читацьку довіру авторові, який на той час уже

здобув прихильність українців та позиціонувався у суспільстві як визначний громадсько-політичний діяч.

У щоденнику «Діло» також було опубліковано низку обурених випадів представників українських політичних структур проти часописів концерну: «Не перевіривши справи у джерела і не спитавши нікого з ініціаторів наради з 20. липня п. редактор дозволив собі копнути своїм копитом партію, яку сам уважав і прилюдно представляв... за найбільшу і найвідповідальнішу за наше національне життя» [8]. Щоправда, подібні висловлювання перш за все підтверджували незалежність видавців, які намагалися об'єктивно відтворювати дійсність, не надаючи переваги жодним партіям чи особам.

Про публікування неправдивої інформації в газетах концерну йшлося і в статті очільників Центросоюзу, які звинуватили І. Тиктора в необґрунтованих відомостях про це підприємство і пафосно висновковували, що «український громадянин не повинен підпирати преси (тикторівської. — *З. Н.*), яка тенденційно виступає проти українських установ» [3] (цей виступ вважаємо необ'єктивним, оскільки всі часописи «Української Преси» популяризували лише українські товари); у виступі львівських друкарів, які спростовували правдивість закликів працівників концерну підтримувати все національне: «А тепер одно запитання: Скільки у Вас (!), панове націоналісти, працює друкарів-українців при ваших “Нових Часах, Коровячих Газетах, Дзвіночках” і т. д., бо, як нам відомо, майже не працювали українці, помимо того, що у Львові є десятки безробітних друкарів-українців» [1] (не можемо підтвердити чи спростувати цю інформацію через відсутність більшості прізвищ друкарів концерну і відомостей про них). У публікації «На чисті води» [11] висловлено здивування позицією І. Тиктора щодо ФНС: «...на нашому терені існує ще й інша преса: так звана інформаційна, безпартійна й аполітична. І — о диво — саме та преса заняла в боротьбі з ФНС перше місце, вона обняла батуту. Чому саме та преса, яка не заступає ніякої організації, яка від 1933 року (рік реєстрації концерну п. н. “Українська Преса”. — *З. Н.*) є лише приватним підприємством Івана Тиктора, а співробітники частинно безпартійні, а частинно нудисти й радикали, чому якраз вона найостріше виступила проти ФНС?».

До слова, один із листів, адресований редакції «Народної Справи», який зберігається в ЦДІАУ у Львові, спростовує чергове звину-

вачення «Діла», що стверджувало напад на редактора щоденника: «Для вияснення статті часопису “Діла” з дня 17 жовтня 1928 р. Ч. 232. Під осуд громадянства. Напад на редактора “Діла” подаємо до відома, що... явилися ми в редакції згаданого часопису і чинно зареагували проти тенденційного та провокаційного освітлення (згаданим органом) здорових проявів нашого національного життя... Не дозволимо плямити нашої національної честі, не дозволимо профанувати великих ідей, які кровю і муками освячували й освячують найкращі сини поневоленої України. Не вільно взагалі, а в передодні 10-літньої річниці нашої державности передовсім, і віддавати честь та “кланятися” могутнім тіням наших героїв і рівночасно (в каригідний спосіб) пятнувати деякі спроби здійснювання їх святого заповіту». Цитовану заяву підписали Семен Стефаник та Андрій Гаецький [5]. Тобто інформація про неправдивість повідомлень й образи були взаємними.

Прискіплива увага польської адміністрації до часопису розвінчує випадки газети «Діло», яка звинувачувала «Новий Час» у підтримці існуючої влади, адже така лояльність забезпечувала б вихід часопису без численних «білих плям» і поліційних переслідувань.

Загалом, критичні виступи у «Ділі» проти часописів концерну, перш за все «Нового Часу», «Нашого Прапора» і «Комара», можна пояснити не лише ідейним протистоянням (у своїх поглядах на майбутнє української нації і пошуках методів боротьби за незалежність вони неодноразово були одностайними), а й конкурентною боротьбою (це підтверджує факт, що кількість критичних публікацій у «Ділі» суттєво зросла, коли «Новий Час» став щоденником), а також несприйняттям (чи нерозумінням) редакцією органу політичної структури позиції незалежного видання і заперечення фаховості часописів, які декларували себе комерційними проектами. «Брязкіт їх шабель нераз... розносився над українським Львовом» [9], однак ці постійні словесні баталії хіба що інтригували читачів та сприяли популяризації обох видань. Варто також зазначити, що редакція «Діла» не вдавалася до ігнорування часописів концерну (І. Тиктора згадано у звіті про проведення конференції представників української національної преси [4]), популяризувала його окремі книжкові видання [10].

Чи ідейні переконання, чи конкуренція спонукали ще одну газету — «Українські Вісти» — виступити проти видавничого кон-

церну І. Тиктора. На сторінках цього знаного і поважаного серед українського громадянства часопису теж віднаходимо низку різних випадів проти львівського видавця. Зауважимо, що дописувачі «Українських Вістей», на відміну від авторів «Діла», не переймалися літературністю мови і, характеризуючи І. Тиктора, часто використовували небезсторонню, упереджену й необ'єктивну лексику, ба навіть лайку.

Серед цих матеріалів виокремимо статтю М. Іванейка (псевд. М. Шлемкевича) «Пан видавець і його слуги», яка вже своєю назвою засвідчує позицію автора: «...п. Тиктор — не політик і не журналіст, але гешефтьяр, що називає себе безпартійним видавцем інформативної преси. Хочете, він йтиме з УНДО-м, хочете він йтиме з чортом, аби гешефт ішов» [6]. «Люди обходять навколо... ту гниль», — закликав М. Іванейко громадськість, маючи на увазі періодичні видання концерну і постать самого видавця. На винятковому бажанні І. Тиктора отримувати прибутки акцентується й у публікації «Честь п. Тиктора перед судом» [19].

Особливе обурення авторів «Українських Вістей» викликала критика у часописах І. Тиктора діяльності ФНС, на який низка громадських структур покладали великі надії у подальшій боротьбі за національну незалежність. Це, зокрема, спричинило появу статті М. Стокроцького «На що дозволяє собі пан Тиктор?!» [14], а за критику «Новим Часом» провідника ФНС Д. Палііва анонімний автор «облив брудом» видавця: «Ця стаття (про Д. Палііва. — *З. Н.*) остаточно розкриває перед очима громадянства ту жахливу безодню упідлення, в яку скотилися ті панове, що в ролі безідейних журналістичних наймитів служать у фільварку пана Тиктора» [15].

Якщо всі попередні звинувачення і «Діла», і «Українських Вістей» були доволі абстрактними, адже громадсько-політичну подієвість редактори і журналісти концерну мали повне право висвітлювати так, як вважали за потрібне, а комерційний підхід видавця, на якому він сам неодноразово наголошував, не впливав на високу якість текстового наповнення часописів, то Ю. Шкрумеляк, що тривало працював в «Українській Пресі», висловив доволі чіткі претензії. «Приневолений наклепами різних людей, які розпускали погослови, що це його усунули з Редакції за якісь нечисті справи», колишній редактор «Народної Справи» оголосив причини вихо-

ду з концерну прилюдно в газеті «Батьківщина» (1936. — Ч. 45) (цей матеріал передрукували «Українські Вісти» [20]). Перш за все Ю. Шкрумеляк стверджував, що «Народня справа» не виплачує за-помог за «упавшу худобу» (ми не можемо підтвердити чи спростувати слова редактора, оскільки лише поодинокі листи без зазначення авторства, збережені в архівах, містять подібні звинувачення); інша причина — публікування невідповідної реклами: «...п. Тиктор не дбав ніколи про якість оголошень у видаваних ним часописах... І так у «Золотому Колосі» ред. Шкрумеляк писав протиалкогольні статті, а видавець... містив у тому ж календарі оголошення: «Пийте тільки львівське пиво». У «Народній справі», часописі для селян і селянок, ішли і далі йдуть оголошення всяких пудрів і кремів» (знову ж таки, не погоджуємося з автором — І. Тиктор доволі вміло підбирав рекламу, не виключаємо окремих його помилок, однак вважаємо, що і селянській аудиторії потрібно було знати про існуючі косметичні засоби, зрештою, подібні анонси не приносили шкоди читачам). Третій закид Ю. Шкрумеляка — «непристойна поведінка п. Тиктора зі своїми працівниками і передплатниками» [20] — залишається без підтвердження, оскільки в жодних віднайдених спогадах співробітників «Української Преси» подібної інформації немає.

Ю. Шкрумеляк та О. Боднарвич (теж деякий час був співробітником концерну), заснувавши газету «Як на долоні» (1937—1938), активно виступали на її сторінках проти «Української Преси». Так, у часописі передруковано статтю з «Українських Вістей», яка висвітлювала перебіг судового засідання (М. Коновалець подав до суду на редактора «Українських Вістей» І. Гладилевича за «образу чести»), а також аналізувала задекларовану І. Тиктором фінансову допомогу «Рідній Школі» [13]. Зокрема, видавця було звинувачено в обдурюванні своїх читачів (він на потреби освітнього товариства віддавав один грош лише з примірників, проданих окремо; насправді про це йшлося в кожному оголошенні концерну).

Загалом, критичних висловлювань проти концерну І. Тиктора у тогочасній львівській пресі було доволі багато, вони стосувалися «Нового Часу», «Народньої справи», «Комара», «Нашого Прапора». Авторами цих матеріалів виступали громадські, політичні діячі, керівники товариств, розкритикованих на сторінках згаданих часописів, колишні співробітники видавничої структури, які мали

певні претензії до свого директора, видавці інших пресових видань, що намагалися обійти конкурента. Частина цих матеріалів переповнена загальними фразами: у текстах не висуваються конкретні претензії, лише окремі з них містять обґрунтовані звинувачення. Основною причиною критики було нерозуміння видавничої політики І. Тиктора, оскільки він першим на галицьких теренах заснував комерційну структуру, часописи якої мали бути не лише самоокупними, а й забезпечувати видавця прибутками, інша причина — незалежність видань концерну від будь-яких політичних чи громадських структур (це теж викликало подив і нерозуміння суспільства).

Окремий блок публікацій, який ілюструє сприйняття концерну українським суспільством, становлять рецензії, позитивні відгуки на започаткування того чи іншого часопису. Літературно-науковий часопис «Дзвони», з яким активно співпрацювала когорта фахових критиків, не міг пропустити повз свою увагу «підприємницьку» діяльність І. Тиктора. Хоча журнал зосереджувався на книжкових виданнях, друкованих у серіях «Українська Бібліотека», «Бібліотека “Нового Часу”» та «Народня Бібліотека», він також реагував на вихід нових періодичних видань повідомленнями з характеристиками їхнього тематичного спрямування. Загалом, позитивне оцінювання продукції концерну (перш за все книжкової) не позбавлене гострих критичних висловлювань, зокрема про те, що І. Тиктор — усе ж таки видавець «жовтої преси»: «Треба би справді щиро привітати почин знаного в нас видавця жовтої преси п. Івана Тиктора, видавати 95 грошову “Українську Бібліотеку”» (1933. — Ч. 11/12. — С. 531). Щоправда, в інших матеріалах журнал «Дзвони» спростовує цю несправедливу стосовно окремих часописів концерну характеристику. Детально про відгуки авторів журналу «Дзвони» щодо видавничих проєктів концерну йдеться у статті Л. Івасенко «Видавничі проєкти Івана Тиктора у дзеркалі журналу “Дзвони”: “критики... формують душу нації”» [7].

Першою була реакція на появу журналу для дитячої аудиторії «Дзвіночок»: «“Дзвіночок” для укр. дітей... появилсь на днях в вельми чепурнім, приступнім і соняшнім вигляді. Призначений він передовсім для сільської дітвори, яка досі майже не мала спеціально для себе приміненої літератури. Видання це... належить радісно повітати, як вельми корисне для наших найменших» (1931. — Ч. 8. —

С. 568). Не менш позитивно редакція «Дзвонів» відгукнулася на започаткування мистецького часопису «Українська Ілюстрація»: «...заповняє в нас дійсну дотеперішню прогалину в тій ділянці та дасть змогу пізнати своїм і чужим українську культуру в образах. Для тієї культури вже виявив журнал зрозуміння і любов» (1934. — Ч. 1/2. — С. 71—72).

Факт авторитетності газет «Наш Прапор» і «Комар» теж підтверджено у журналі «Дзвони» (тобто якщо «Новий Час» і «Народня Справа» мали певні ознаки «жовтої преси» і редакція наукового часопису їх оминала, то рецензовані нею ці періодичні видання вирізнялися, на її думку, фаховістю у відтворенні суспільно-політичного, економічного, культурного тогодення): «Видавець Іван Тиктор започаткував політичний часопис “Наш Прапор” з напрямом подібним до “Нового Часу”. Новий цей часопис має стати мабуть органом нової української політичної партії; конечність створення такої виразно там підчеркнена... Той сам видавець пустив у світ гумористичний “Комар”, що буде напевно конкуренцією для одинокого до тепер в тій ділянці “Зиза”» (1933. — Ч. 1. — С. 48). Зауважимо, що автор публікації дещо помилився у цільовому призначенні «Нашого Прапора» — часопис не мав на меті створення партії, а прагнув задовольнити інформаційні потреби освіченого читача (на відміну від «Нового Часу», розрахованого на масову аудиторію) щодо громадсько-політичної події.

Звичайно, обговорювання видавничої діяльності І. Тиктора не обмежувалося згаданими часописами, цю тему хоча б одноразово порушували всі тогочасні галицькі пресодруки, наприклад «Батьківщина», «Мета». Діяльність видавця, який першим в історії Галичини, в умовах післявоєнної кризи і національного занепаду, започаткував підприємство, що поєднувало у собі дві мети — поширення національної ідеї і отримання прибутків, було об'єктом активного обговорення, що забезпечувало популяризацію видавничої продукції «Української Преси» серед широкої громадськості.

Позитивне ставлення і підтримку часописів концерну засвідчують не лише відгуки та обговорення в пресі. Численні кореспонденції прихильників регулярно потрапляли в редакції періодичних видань, більшість з них задля додаткової реклами були опубліковані на сторінках відповідних часописів.

Таким чином, можемо стверджувати, що видавнича діяльність І. Тиктора викликала активне обговорення серед галицької суспільності міжвоєнного періоду. Загалом, усі ці матеріали — і критичні, і схвальні — не лише засвідчували популярність часописів концерну, а й слугували додатковою безкоштовною рекламою для видавця.

1. Безробітні друкарі-українці. Зачніть від себе! Прилюдний запит до концерну І. Тиктора // Діло. — 1933. — Ч. 256.
2. *Блавацький С.* Таблоти в українській пресі Галичини 1920—1930-х рр.: кількісний контент-аналіз / С. Блавацький // Прикладні та фундаментальні аспекти дослідження в соціальних комунікаціях : зб. ст. : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 20—22 трав. 2015 р., Івано-Франківськ. — Івано-Франківськ, 2015. — Вип. 1. — С. 7—15.
3. *Дирекція Центросоюзу.* Комунікат Дирекції «Центросоюзу» / Дирекція Центросоюзу // Діло. — 1935. — Ч. 205.
4. За гідність і працю українських журналістів (комунікат ТОПІЖу) // Діло. — 1938. — Ч. 275.
5. Заява Семена Стефаніка та Андрія Гасцького з приводу «вияснення» статті у газеті «Діло». Львів, 1 жовтня 1928 // Центральний державний історичний архів України у м. Львові. — Ф. 408 : Греко-католицький митрополичий ординаріат, оп. 1, спр. 1247.
6. *Іванейко М.* Пан видавець і його слуги / М. Іванейко // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 226.
7. [*Гвасенко Л.*]. Видавничі проекти Івана Тиктора у дзеркалі журналу «Дзвони»: «критики... формують душу нації» // Іван Тиктор: талан і талант : монографія / Н. Зелінська, Л. Сніцарчук, Е. Огар та ін. ; кер. авт. кол. О. Думанська. — Л. : Українська академія друкарства, 2007. — С. 177—181.
8. Квіти пресової боротьби. Одна з причин ухвалення відомих резолюцій ЦК УНДО в справі преси п. Тиктора // Діло. — 1933. — Ч. 188.
9. *Книш З.* В сутінках зради (Убивство Тадеуша Голуфка на тлі зради Романа Барановського) [Електронний ресурс] / Зиновій Книш. — Режим доступу: knish.national.org.ua/zrada/r32.html.
10. *Мельниченко А.* Дайте дітям цікаву історичну книжечку // Антін Мельниченко // Діло. — 1934. — Ч. 113.
11. На чисті води. З приводу виключення ред. Дм. Палііва з партії УНДО // Діло. — 1933. — Ч. 186.
12. Нові українські журнали [і про «Українську Ілюстрацію»] // Дзвони. — 1934. — Ч. 1/2. — С. 71.
13. 1 грош Тиктора «Рідній Школі» // Українські Вісти. — 1938. — Ч. 218. — Рубр.: З судової салі.

14. *Стокроцький М.* На що дозволяє собі пан Тиктор?! (Голос з провінції) / М. Стокроцький // Українські Вісти. — 1938. — Ч. 227.
15. Хулігани пустили фарбу // Українські Вісти. — 1936. — Ч. 2.
16. *Целевич В.* Гряде демагогія, клевета й анархія / Володимир Целевич // Діло. — 1933. — Ч. 172.
17. *Целевич В.* Ті, що вносять хаос в українське життя (Прилюдна відповідь на прилюдні запити) / Володимир Целевич // Діло. — 1933. — Ч. 162.
18. *Целевич В.* Треба протиділати / В. Целевич // Діло. — 1933. — Ч. 154.
19. Честь п. Тиктора перед судом // Українські Вісти. — 1937. — Ч. 254.
20. *Шкрумеляк Ю.* З листів до редакції / Юра Шкрумеляк // Діло. — 1936. — Ч. 192.

Ірина Ніронович

ІСТОРИКО-ПРАВОВІ ТА ГОСПОДАРСЬКО-ФІНАНСОВІ УМОВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ ФАХОВОЇ ПРЕСИ У МІЖВОЄННІЙ ПОЛЬЩІ (1918—1939 рр.)

Висвітлено суспільно-політичні умови розвитку української кооперації у Другій Речі Посполитій та нормативно-правові засади діяльності національних економічних структур і їх пресових видань. Показано українську кооперацію в контексті перетворення господарсько-економічних організацій в осередки національного руху.

Ключові слова: українська кооперація, пресові видання, міжвоєнна Польща, нормативно-правові засади.

Освещены общественно-политические условия развития украинской кооперации во Второй Речи Посполитой и нормативно-правовые основания деятельности национальных экономических структур и их прессовых изданий. Показано украинскую кооперацию в контексте преобразования хозяйственно-экономических организаций в очаги национального движения.

Ключевые слова: украинская кооперация, прессовые издания, междувоенная Польша, нормативно-правовые основания.

Socio political conditions of the Ukrainian cooperation's development in the II Rzeczpospolita and the legal framework of national economic structures and their press publications have been illuminated. The Ukrainian cooperation in the context of transformation of economic organizations into centres of national movement has been shown.

Key words: Ukrainian cooperation, press periodicals, interwar Poland, legal foundations.